

KESİT AKADEMİ DERGİSİ

ISSN: 2149-9225

The Journal of Kesit Academy

Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Çalgı
Çalışma Alışkanlıkları

Individual Instrument Study and Exercise Habits
of Music Teacher Candidates

Duygu PİJİ KÜÇÜK*
Helin KAR**

Makale Türü/ Article Information/ Информация о Статье: Araştırma Makalesi/ Research Article/ Научная Статья

Atıf / Citation / Цитата

Piji Küçük, D. ve Kar, H. (2021). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları. *Kesit Akademi Dergisi*, 7 (28), 402-432.

Piji Küçük, D. & Kar, H. (2021). Individual instrument study and exercise habits of music teacher candidates. *The Journal of Kesit Academy*, 7 (28), 402-432.

 10.29228/kesit.52179

Geliş/ Submitted/ Отправлено: 29.07.2021
Kabul/ Accepted/ Принимать: 15.09.2021
Yayın/ Published/ Опубликованный: 25.09.2021

Bu makale İntihal.net tarafından taranmıştır. This article was checked by İntihal.net. Эта статья была проверена
Интихал.нет Bu makale Creative Commons lisansı altındadır. This article is under the Creative Commons license. Это
произведение доступно по лицензии Creative Commons.

*Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, duygupiji@marmara.edu.tr

** Öğr. Gör., Kocaeli Üniversitesi, helin721@gmail.com

KESİT AKADEMİ DERGİSİ

ISSN: 2149-9225

The Journal of Kesit Academy

Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları¹

Individual Instrument Study and Exercise Habits of Music Teacher Candidates

Doç. Dr. Duygu PİJİ KÜÇÜK

Öğr. Gör. Helin KAR

Öz: Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları, çalgı eğitimi sürecinin performans algısı, akademik başarı, tutum, motivasyon, özyeterlik gibi birçok boyutu açısından önemli rol oynamaktadır. Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeylerini belirlemek ve bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının cinsiyet, öğrenim görülen sınıf, mezun olunan lise türü, günlük bireysel çalgı çalışma süresi, bireysel çalgı deneyimi ve bireysel çalgı başarısı değişkenlerine göre fark yaratıp yaratmadığını ortaya koymaktır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Trakya Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalının 1. ve 4. sınıfında öğrenim gören 104 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplamak amacıyla kişisel bilgi formu ile Küçükosmanoğlu, Babacan, Babacan ve Yüksel tarafından geliştirilen “Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları düzeyinin cinsiyet, mezun olunan lise türü ve öğrenim görülen sınıf değişkenine göre fark yaratmadığı, günlük çalgı çalışma süresi değişkenine göre çalgı çalışma süresi daha fazla olan

¹ “COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” beyanları: Bu çalışma için herhangi bir çıkar çatışması bildirilmemiştir. Bu çalışma, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Araştırma ve Yayın Etik Kurulu’nun 15.02.2021 tarih ve 2100042414 sayılı onayı çerçevesinde hazırlanmıştır. Sorumlu Yazar: Duygu PİJİ KÜÇÜK

Statements of “COPE-Code of Conduct and Best Practices Guidelines for Journal Editors”: No conflicts of interest were reported for this article. This study was prepared with the approval of Marmara University Research and Publication Ethics Committee. Corresponding Author: Duygu PİJİ KÜÇÜK

adayların lehine, bireysel çalgı deneyimi değişkenine göre 4-5 yıldır çalgı eğitimi alan öğrencilerin lehine, başarı notu değişkenine göre ise bireysel çalgı dersinden AA-BA başarı notu alan grubun lehine anlamlı fark yarattığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, çalgı eğitimi, çalışma alışkanlıkları, bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları, müzik öğretmeni adayları.

Abstract: Individual instrument study habits of music teacher candidates play an important role in many aspects of the instrument education process such as performance perception, academic success, attitude, motivation, and self-efficacy. The aim of this study is to determine the individual instrument practice habits of music teacher candidates and to reveal whether individual instrument practice habits make a difference according to the variables of gender, class of education, type of high school graduated, daily individual instrument study time, individual instrument experience and individual instrument success. Relational screening model was used in the research. The sample of the study consisted of 104 students studying in the 1st and 4th grades of Trakya University, Atatürk University, Kastamonu University, Marmara University and Çanakkale Onsekiz Mart University Fine Arts Education Department Music Education Department. In order to collect data in the research, a personal information form and the "Individual Instrument Study Habits Scale" developed by Küçükosmanoğlu, Babacan, Babacan and Yüksel were used. As a result of the research, it was determined that the individual instrument study habits of the music teacher candidates were at a high level. The level of individual instrument study habits of the music teacher candidates did not make a difference according to the variable of gender, type of high school graduated and the class of education, in favor of the candidates who had more instrument study time compared to the variable of daily instrument study time, who had received instrument training for 4-5 years according to the individual instrument experience variable. It was determined that there was a significant difference in favor of the students and according to the success grade variable, in favor of the group who received an AA-BA grade from the individual instrument course.

Keywords: Music education, instrument education, study habits, individual instrument study habits, music teacher candidates.

GİRİŞ

Alışkanlık, iç ve dış etkenler ile davranışların tekrarlanması, koşullanmış davranış veya tepki şekilleridir. Çalışma alışkanlıkları ise, öğrenciye uygun çalışabileceği ortam, zaman yönetimi, etkin dinleme, okuduğunu anlama ve not tutma gibi becerileri gerekliliğidir. Çalışmalar kendini yönlendirmenin ve kendini izlemenin çalışmaya güdülenmeyi olumlu yönde arttırdığını göstermektedir. Eğitimin her aşamasında çalışma alışkanlıklarının geliştirilmesi ve buna yönelik programların oluşturulmasına ihtiyaç vardır. Çünkü öğrencilerin başarıları, öğretmenlerin en etkili öğrenme ve çalışma stratejilerini öğretmeleri ile artar (Subaşı, 2000).

Çalgı çalışma süreci de etkili bir şekilde yönetilen çalgı çalışma alışkanlıklarıyla yakından ilişkilidir. Çalgı çalışma sürecinde öğrenciler, teknik yeterlik kazanma, yeni eserleri çalışma ve yorumlanma, konser ya da sınava hazırlık gibi amaçlar için çalışmaktadırlar (Rohwer ve Polk, 2006; Akt. Parasız ve Gülüm, 2007).

Çalgı başarısının gelişiminde çalgı çalışma, önemli bir rol oynar. Bu bağlamda çalgı çalışma öğrencinin saatler harcayarak tekrarlar yaptığı bir zaman dilimi olarak görülmemelidir. Çalgı öğretmenleri öğrencilerini düzenli, etkili, doğru çalışma ve bağımsız öğrenme konularında eğitmelidirler. Hallam (2001; Akt. Özmenteş, 2007), çalgı üzerinde etkili çalışmayı, istenilen sonucu, mümkün olan en kısa sürede tamamlanan çalışma olarak tanımlamaktadır. Benzer bir yaklaşım ile Fenmen çalgı çalışmanın amacının kısa sürede mükemmel sonuçlar elde etmek olduğunu belirtmiştir. Fenmen'e göre, bu hedefe ulaşmak için, öğrenciler işteki her hareketini kontrol etmeli ve tüm dikkatlerini öğrendiklerine odaklayarak kendi öğretmenleri olmalıdır (Fenmen, 1947: 30; Akt. Özmenteş, 2007).

Weidenbach (1996: 35) çalgı çalışmanın sadece günlük bir iş olmadığını, bazı kişisel taktikler ve bilinçli eylemler gerektirdiğini vurgulayarak, bu becerileri çok az öğretmenin öğrettiğini vurgulamıştır. Çalışmada sonuca ulaşabilmek için çalgıda mümkün olduğunca çok zaman harcamanın gerekli olduğu fikri yaygın olmakla birlikte, öğrenciler genellikle bu tür alıştırmalarla istenen sonuçları alamayıp fiziksel ve mental olarak yorulup zaman kaybettiklerini düşünebilirler ve çalgıya karşı olumsuz tutum sergileyebilirler. Bu durumda çalgı eğitiminde nicelikten çok işin niteliğini dikkate almak gerekir. Planlı, sistemli ve yapılandırılmış bir öğrenme yolu ile öğrenci, kendisi için belirli hedefler belirleyebilir, bu hedeflere ulaşmak için kullanılan yöntemleri ve stratejileri kendine göre ayarlar, karşılaşılan zorlukların üstesinden gelebilir, bu zorlukların nasıl çözüleceğini bilir ve öğrenme sürecinde kendi fikirlerini dinleyebilir. Bu sayede hedeflerine ulaşan öğrenciler bilinçli çalışma ile daha kolay öğrenme verimliliği kazanabilirler (Özmenteş, 2007).

Derse devam, dersteki akademik başarı, konser verme sıklığı gibi boyutların bi-

reysel çalgı çalışma alışkanlıklarını etkilediği düşünülmektedir. Bu boyutlar birbirinden bağımsız gibi görünse de aslında birbirleriyle çok yakından ilişkilidir ve bu nedenle bağımsız olarak değerlendirilemezler. Her bir unsur birbirine bağlı ve ayrılmaz bir parça olarak görülebilir. Derse devam durumu ders içeriğinin eksiksiz takibini gerektirir ve bu durumun sonunda öğrencinin bilgi düzeyinin ve bilinç düzeyinin artması ve öğrencinin başarılı olması beklenmektedir. Dolayısı ile öğrencinin derse devamlılığı, akademik başarıyı birebir etkileyen bir durumdur (Coşkun Şentürk, Kapçak ve Kapçak Işıksungur, 2018).

Kurtuldu (2013) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin piyano çalışma alışkanlıklarının başarı ve performans üzerindeki etkisinin belirgin biçimde hissedildiği önemli bir alanın da çalgı eğitimi olduğu belirtilmiştir. Kurtuldu (2013)'ya göre çalgı eğitim sürecinin hazırlık aşaması, performansın beklenen şekilde gösterilmesi için en önemli aşama olan uygulama, öğrenme ve egzersiz gibi kavramların teknik gelişim için etkili olduğu en önemli aşamadır. Öğrencinin istenilen davranışları kazanmasında nitelikli bir çalışma düzenine sahip olması beklenmektedir.

Öğrencilerin çalgı çalışma sürecini verimli olarak kullanabilmesi için doğru çalışma stratejilerinin kullanılması gerektiğini vurgulayan Özmenteş (2013), aynı zamanda kullanılan bu çalışma stratejilerinin öğrenciler tarafından nasıl ve ne derecede kullanıldığını ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Jorgensen (2002; Akt. Parasız ve Gülüm, 2007) çalgı çalışma süresi ile enstrüman akademik başarısı arasındaki ilişkiyi incelemiş ve çalışma süresi ile başarı arasında olumlu bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Müzik öğretmenliği eğitimi alan müzik öğretmeni adayları çalgı eğitimlerini Bireysel Çalgı Eğitimi dersi kapsamında almaktadırlar. Bireysel Çalgı Eğitimi dersi, Türk veya Batı müziği çalgılarının en az 7 yarıyıl boyunca öğrencilerin eğitim ve öğretimini kapsar; öğrencilerin çalgılarında hâkimiyet, teknik ve müzikal anlamda gelişimlerinin sağlanabilmesi için öğrenci ile bireysel olarak işlenir. Bireysel Çalgı Eğitimi dersinde öğrenciler akordeon, flüt, gitar, kabak kemane, kaval, kanun, keman, viyola, viyolonsel, kontrabas, klarnet, ney, şan, ud gibi enstrümanları seçip lisans eğitimlerine seçtikleri çalgının eğitimini alırlar. Öğrencilerin çalgılarında; etüt, sonat, sonatin, konçerto vs. gibi türleri ve okul müzik eğitiminde kullanılacak yapıtları belirli bir düzeyde seslendirebilecek seviyelere gelmelerini sağlamak bireysel çalgı eğitimi dersinin hedefleri arasındadır. Hedeflenen bu davranışları gerçekleştirmek için, planlı ve programlı bir çalışma sürecine girmek gerekir. Bu yedi yarıyılık çalgı eğitiminin son dönemi, eğitim öğretim yöntemleri ve hangi seviyede uygulanabilirliğiyle ilgilidir (Akbulut, 2013).

Çalgı eğitimi, kişinin bireysel zevkine ve fizyolojik yapısına göre seçtiği ya da uzman kişiler tarafından seçilen bir çalgıda, o çalgı için belirlenen pratik, metot ve yöntemler ile uygulama yapılan uzun ve zorlu bir süreci kapsar. Müzik Eğitimi Anabilim

Dalı programlarında bireysel çalgı eğitimi dersi; bireyin, çalgısını sanatsal ve eğitsel hedefler doğrultusunda, belirli teknik ve müzikal duyarlılıkla, doğru ve etkili kullanabilmesi için gerekli davranışları bireye kazandırma sürecini kapsar (Erenözlü, 2004; Erdem, 2013: 23). Bu süreçte öğrenciye teknik çalıştırılması, repertuar oluşturulması ve çalgı eğitimi yoluyla estetik değerlerin kazandırılması önemli görülmektedir (Akbulut, 2013). Dersin amacına erişebilmesi için öğrenciden beklenen davranış değişikliğinin oluşması, davranışın tekrar etme derecesine ve devamlılığına bağlıdır denilebilir. Bu nedenle çalgı derslerinde öğrencinin bireysel çalgı çalışma alışkanlığının önemi büyüktür (Coşkun Şentürk, Kapçak ve Kapçak Işıksungur, 2018).

Öğrencilerin çalgı eğitiminde başarılı olabilmeleri için müzik yeteneklerinin olması tek başına yeterli değildir. Bireysel çalışma zamanını nasıl daha etkili geçireceği konusu bu aşamada çok önemlidir. Bilinçsiz olarak geçirilen bireysel çalışma süreci sonunda, öğrencinin verilen ödevleri kontrolsüz, plansız hazırlaması, öğretmen için problem yaratır. Öğrencileri çalışmaya yönlendirmek, onlara çalışma becerisi kazandırmak için çalgı eğitimiyle birlikte bireysel çalışma yöntemlerinin öğretilmesi büyük önem taşımaktadır. Derste yapılmış olan hataların düzeltilmesinin büyük zaman kaybı olduğu düşünüldüğünde öğrencinin nasıl etkili ve verimli bir bireysel çalışma süreci geçirebileceği, buna bağlı olarak müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışma alışkanlıklarının yeterli düzeyde olup olmadığı konusu ve sorusu, müzik eğitiminin incelenmesi bir problemidir (Çimen, 1994: 138; Hardalaç, 2012).

Müzik Öğretmenliği Lisans Programı çerçevesinde çalgı eğitimi alan müzik öğretmeni adayları için de çalgı çalışma alışkanlıklarının onların aldıkları eğitim doğrultusunda edinecekleri kazanımların kalıcılığı ve başarıları açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Müzik öğretmeni adaylarının akademik ve mesleki alandaki başarılarını yordadığı düşünülen çalgı çalışma alışkanlıklarıyla ilgili var olan durumun ortaya koyulmasının, bu konuda farkındalık yaratacağı ve yapılacak çalışmalara ışık tutması beklenmektedir. Müzik öğretmenliği eğitimi sırasında kazanılan çalgı çalışma alışkanlıkları, müzik öğretmenliği mesleği sürecinde de etkili ve verimli çalışmaların üretilmesinde belirleyici olabilir. Bu bağlamda, müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışmaya yönelik alışkanlıklarının belirlenmesi oldukça önemlidir. Müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışma alışkanlıklarıyla ilgili kuvvetli ve zayıf yönlerinin belirlenmesi, müzik öğretmeni adaylarının bu konudaki eksiklerinin giderilmesi, doğru ve tutarlı çalışma alışkanlıkları kazanmaları için geliştirilecek/düzenlenecek programlar açısından veri sağlayacaktır. Ayrıca araştırma bulgularının, ülkemizdeki çalgı eğitimi model ve yaklaşımlarının değerlendirilmesi açısından da önem taşıyacağı düşünülmektedir.

Bu gerekçelerden hareketle, araştırmanın genel amacını müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışma alışkanlıkları düzeyleri ve başarı yönelimleri düzeyleri ile bu iki değişken arasındaki ilişkinin belirlenmesi oluşturmaktadır. Bu genel amaç etrafında

aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

- 1) Müzik öğretmeni adayların çalgı çalışma alışkanlıkları hangi düzeydedir?
- 2) Müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışma alışkanlıkları;
 - a) Cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
 - b) Öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?
 - c) Mezun oldukları lise türüne göre farklılaşmakta mıdır?
 - d) Günlük çalgı çalışma sürelerine göre farklılaşmakta mıdır?
 - e) Çalgı deneyimlerine göre farklılaşmakta mıdır?
 - f) Çalgı başarılarına göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Bu çalışmada müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ile başarı yönelimleri arasındaki ilişkiyi belirlemek ve bu iki değişkenin cinsiyet, öğrenim görülen sınıf düzeyi, mezun olunan lise türü, günlük bireysel çalgı çalışma süresi, çalgı deneyimi ve bireysel çalgı başarıları değişkenlerine göre fark yaratıp yaratmadığını saptamak amacıyla genel tarama modellerinden ilişkiyel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkiyel tarama modelleri, iki veya daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2002: 77-81).

Bu çalışma, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'nun 15.02.2021 tarih ve 2100042414 sayılı onayı çerçevesinde hazırlanmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye'deki üniversitelerin Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Örneklemi ise, 2019-2020 öğretim yılında Trakya Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 1. ve 4. Sınıf öğrencileri (n=104) oluşturmuştur. Araştırmada, öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Müzik Öğretmeni Adaylarının Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları (n=104)

Değişken	<i>f</i>	%
Cinsiyet		
Erkek	72	69.2
Kadın	32	30.8
Sınıf Düzeyi		
1.Sınıf	57	54.8
4.Sınıf	47	45.2
Mezun Olunan Lise Türü		
Güzel Sanatlar Lisesi/ Konservatuvar/	66	63.5
Genel Lise/ Anadolu Lisesi	38	36.5
Günlük Çalgı Çalışma Süresi		
1 Saatten Az	22	21.2
1-2 Saat	67	64.4
3 Saatten Fazla	15	14.4
Bireysel Çalgı Deneyimi		
0-1 Yıl	12	11.5
2-3 Yıl	18	17.3
4-5 Yıl	20	19.2
6 Yıl ve üstü	54	51.9
Bireysel Çalgı Akademik Başarı Notu		
AA-BA (100-85)	65	62.5
BB-CB (84-75)	26	25.0
CC-DC (74-55)	9	8.7
DD-FD (54-45)	2	1.9
FF (44-0)	2	1.9

Tablo 1’de görüldüğü gibi, öğrencilerin %69.2’si erkek ve %30.8’i kadındır. Çalışmaya katılan öğrencilerin %54.8’i 1. Sınıf öğrencisi ve %45.2’si ise 4. Sınıf öğrencisidir. Mezun olunan lise türü bakımından öğrencilerin dağılımı incelendiğinde, öğrencilerin %63.5’i Güzel Sanatlar Lisesi/ Konservatuvar mezunu iken, %36.5’i Genel Lise/Anadolu Lisesi mezunudur. Günlük çalgı çalışma süresi ile ilgili olarak, öğrencilerin çoğunluğunun bireysel çalgısını 1-2 saat çalıştığı belirlenmiştir.

Öğrencilerin bireysel çalgı deneyimleri incelendiğinde, %51.9’unun 6 yıl ve daha fazla süredir bireysel çalgı çaldıkları görülmektedir. Bireysel çalgı dersine ilişkin öğrencilerin bir önceki dönem akademik başarılarına bakıldığında %62.5’inin AA-BA (100-85) başarı notuna sahip olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarını belirlemek üzere Küçükosmanoğlu, Babacan, Babacan ve Yüksel (2016) tarafından geliştirilen "Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği" kullanılmıştır. Ayrıca müzik öğretmeni adaylarının cinsiyet, öğrenim görülen sınıf düzeyi, mezun olunan lise türü, günlük bireysel çalgı çalışma süresi, bireysel çalgı deneyimi ve bireysel çalgı başarıları değişkenleri ile veri toplamak amacıyla hazırlanacak olan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği

Küçükosmanoğlu, Babacan, Babacan ve Yüksel (2016) tarafından geliştirilen "Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği" 18 maddeden oluşmaktadır. Ölçek yaylı, üfleli, telli ve tuşlu çalgılardaki çalışma alışkanlıklarını kapsayacağı için ölçek maddeleri belirlenirken bu kapsamda değerlendirme yapılmıştır. Mevcut çalışma alışkanlıkları ölçekleri incelenmiş ve 30 maddelik soru havuzu oluşturulmuştur. 30 maddelik taslak form kapsam/içerik geçerliliği için ölçek maddelerinin değerlendirilmesinde bir yaylı çalgı (keman), bir üfleli çalgı (flüt), bir ses eğitimcisi (şan), bir tuşlu çalgı (piyano), bir telli çalgı alanında uzman görüşlerine başvurularak araştırmacılar tarafından gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Ölçme aracında bulunan maddelerin ölçme amacına uygun olup olmadığı, ölçülmek istenen alanı temsil edip etmediği sorunu ile ilgili olduğundan uzman görüşüne başvurularak saptanır (Karasar, 2014, s.151). Bu doğrultuda 30 maddelik ilk ölçek 8 olumsuz, 15 olumlu olmak üzere 23 maddeye düşürülmüştür. Ölçek için en uygun ve kullanışlı olan Likert tipi ölçek türü seçilmiştir. Ölçekteki derecelendirme kategorisi şu şekildedir: Tamamen=5 puan, Büyük ölçüde=4 puan, Kısmen=3 puan, Çok az=2 puan ve Hiç= 1 puan. Olumsuz ifadeli maddeler ise ters yönde işleyecek şekilde 1, 2, 3, 4, 5 olarak puanlanmıştır (Küçükosmanoğlu, Babacan, Babacan ve Yüksel, 2016).

Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0.891; boyutlar bazında güvenilirlik katsayılarına bakıldığında, birinci boyut için Cronbach Alfa güvenilirlik kat sayısı 0.825, ikinci boyut için 0.852, üçüncü boyut için 0.820 ve dördüncü boyut için 0.805 olarak bulunmuştur. Yapılan geçerlik ve güvenilirlik analizleri "Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği"nin öğrencilerin çalışma alışkanlıkları düzeyini ölçmede güvenle kullanılabilmesini ortaya koymuştur. Yapılan faktör analizi sonuçlarına göre 1-7. maddeler birinci boyutu (Çalışmaya Değer Verme), 8-11. maddeler ikinci boyutu (Çalışmaya Hazırlık), 12-15. maddeler üçüncü boyutu (İlgi ve İstek) ve 16-18. maddeler ise dördüncü boyutu (Zamanı Doğru Kullanma ve Düzenli Çalışma) oluşturmuştur. 7'si olumsuz 11'i olumlu toplam 18 maddeden oluşan ölçekten alınabilecek en yüksek puan 90, en düşük puan ise 18'dir. Olumsuz maddelerin puanlanmasında, maddelere verilen cevaplar ters çevrilerek hesaplanmaktadır. Bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ölçeği

ile çalgı eğitimi alan öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlıklarını belirlemek ve bu doğrultuda çözüm önerileri aramak mümkündür. Alt boyutlarından ise alınabilecek en düşük ve en yüksek puanlar sırasıyla, çalışmaya değer verme boyutu için 7-35, çalışmaya hazırlık boyutu için 4-20, ilgi ve istek için 4-20 ve zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma boyutu için ise 3-15'dir.

Mevcut araştırma kapsamında Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği'nin örneklem grubu üzerinden hesaplanan Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.904'tür. Çalışmaya Değer Verme alt boyutunun Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.873, Çalışmaya Hazırlık alt boyutunun Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.759, İlgi ve İstek alt boyutunun Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.806 ve Zamanı Doğru Kullanma ve Düzenli Çalışma alt boyutunun Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.571 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlar ölçekten alınan puanların güvenilirlik açısından yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın verileri, 2019-2020 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında, Trakya Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı başkanlıklarından gerekli izinler alındıktan sonra uygun görülen tarihlerde 1. ve 4. Sınıf öğrencilerine uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada kapsamında toplanan verilere yapılan tüm istatistiksel hesaplamalarda SPSS 24 (Statistical Package for the Social Sciences) paket program kullanılmış, anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir. Kişisel bilgilerin analizi için frekans (f) ve yüzde (%) değerleri bulunmuştur. Verilerin çözümlenmesine geçilmeden önce verilerin normallik testleri incelenerek normal dağılım gösterip göstermediğinin araştırılmasında betimsel istatistik tekniklerinden (mod, medyan, aritmetik ortalama, standart sapma) yararlanılmıştır.

Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları düzeylerini araştırmak üzere, ölçek ve alt boyut puanlarına ait merkezi eğilim (ortalama, mod ve medyan) ve merkezi dağılım (standart sapma, çarpıklık ve basıklık) değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Betimsel İstatistik Değerleri

Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği ve Alt Boyutlar	n	Ortalama	Mod	Medyan	Standart Sapma	Çarpıklık (Skewness)	Basıklık (Kurtosis)
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Toplam Puanı		69.913	77.000	73.000	12.109	-0.995	1.088
Çalışmaya Değer Verme		26.110	28.000	27.000	6.123	-1.186	1.832
Çalışmaya Hazırlık		18.134	20.000	19.000	2.625	-1.895	4.020
İlgi ve İstek	104	15.432	16.000	16.000	3.349	-0.857	0.783
Zamanı Doğru Kullanma ve Düzenli Çalışma		10.240	11.000	11.000	2.718	-0.070	-0.734

Bu araştırmada müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ile başarı yönelimleri arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik Pearson Korelasyon Analizi yapılmıştır.

Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının cinsiyet, öğrenim görülen sınıf düzeyi, mezun olunan lise türü değişkenlerine göre fark yaratıp yaratmadığını belirlemek üzere dağılımın gruplarda normal olmaması nedeniyle non-parametrik istatistik tekniklerinden Mann Whitney U testi kullanılmıştır.

Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının günlük çalgı çalışma süresi, çalgı deneyimi ve başarı notu değişkenlerine göre dağılımın normal olmadığı durumlarda gruplar arasında fark olup olmadığı Kruskal Wallis testiyle, sonucun anlamlı çıkması durumunda hangi gruplar arasında fark olduğunun tespiti Mann Whitney U testi ile yapılmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde yapılan analizlerden elde edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlık Düzeylerine Ait Bulgular

Araştırmanın birinci alt amacı, müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları düzeyini belirlemektir. Bu amaca yönelik olarak bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ölçeğinden elde edilen toplam puanları ve alt boyut puanlarına dayalı olarak hesaplanan betimsel istatistik değerleri Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3: Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Betimsel İstatistik Değerleri

	Kolmogorov-Smirnova			Shapiro-Wilk		
	Test İstatistiği	Serbestlik derecesi	p	İstatistik	Serbestlik derecesi	p
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Toplam Puanı	0.120	104	0.001	0.931	104	0.010
Çalışmaya Değer Verme	0.111	104	0.003	0.908	104	0.010
Çalışmaya Hazırlık	0.273	104	0.001	0.735	104	0.010
İlgi ve İstek	0.106	104	0.006	0.937	104	0.010
Zamanı Doğru Kullanma ve Düzenli Çalışma	0.120	104	0.001	0.966	104	0.010

a. Lilliefors Significance

Kolmogorov-Smirnov testi için test istatistiği değeri 0.120 ve buna karşılık gelen olasılık değeri 0.001 olup bu değer anlamlılık düzeyi olan 0.05’ten küçük olduğu için H0 reddedilmiş ve %5 anlamlılık düzeyinde Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeğinden alınan toplam puan normal dağılım göstermediğine karar verilmiştir.

Tablo 4: Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Betimsel İstatistik Değerleri

Ölçek ve Alt Boyutlar	n	\bar{X}	ss	En Az	En Çok
Çalışmaya Değer Verme		26.11	6.123	7	35
Çalışmaya Hazırlık		18.13	2.63	7	20
İlgi ve İstek	104	15.43	3.35	4	20
Zamanı Doğru Kullanma ve Düzenli Çalışma		10.24	2.72	4	15
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlığı		69.91	12.11	34	90

Tablo 4'e göre müzik öğretmeni adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği'nden aldıkları en yüksek puan 90, en düşük puan ise 34'tür. Müzik öğretmeni adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği puanlarının aritmetik ortalamasının 69.91 olduğu görülmektedir. Bu puan ortalamasına göre müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Müzik öğretmeni adaylarının alt boyutlardan aldıkları puan ortalamalarına bakıldığında Çalışmaya Değer Verme alt boyutunun ($\bar{X}=26.11$) yüksek düzeyde, Çalışmaya Hazırlık alt boyutunun ($\bar{X}=18.13$) yüksek düzeyde, İlgi ve İstek ($\bar{X}=15.43$) alt boyutunun yüksek düzeyde ve Zamanı Doğru Kullanma ve Düzenli Çalışma alt boyutunun ($\bar{X}=10.24$) orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Araştırmanın ikinci alt amacına yönelik müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları toplam puanlarının cinsiyet, öğrenim görülen sınıf düzeyi, mezun olunan lise türü, günlük bireysel çalgı çalışma süresi, bireysel çalgı deneyimi, bireysel çalgı başarısı değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Müzik öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine göre bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeyleri

Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği toplam puanlarının ve alt boyut puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yaratıp yaratmadığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5: Bireysel Çalgı Çalışma Aışkanlıkları Ölçeği ve Alt Boyutlarının Cinsiyete Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Kadın (n=72)		Erkek (n=32)		U	Z	p
	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı			
Bireysel Çalgı Çalışma Aışkanlıkları Toplam Puanı	50.730	3652.500	56.480	1807.500	1024.500	-0.899	0.369
Çalışmaya Değer Verme	50.830	3659.500	56.270	1800.500	1031.500	-0.850	0.395
Çalışmaya Hazırlık	53.380	3843.500	50.520	1616.500	1088.500	-0.469	0.639
İlgi ve İstek	53.730	3868.500	49.730	1591.500	1063.500	-0.626	0.531
Zamanı Doğru Kullanma ve Düzenli Çalışma	49.410	3557.500	59.450	1902.500	929.500	-1.577	0.115

Tablo 5'e müzik öğretmenleri adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Aışkanlıkları Ölçeği'ne ilişkin toplam puanları incelendiğinde, kadın müzik öğretmenleri adaylarının sıra değerlerinin ortalaması 50.730 iken; erkek müzik öğretmenleri adaylarının sıra değerlerinin ortalaması 56.480'dir. Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0.369$ olduğundan müzik öğretmenleri adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Aışkanlıkları Ölçeği toplam puanları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Ayrıca kadın ve erkek müzik öğretmenleri adaylarının Çalışmaya Değer Verme, Çalışmaya Hazırlık, İlgi ve İstek, Zamanı Doğru Kullanma ve Düzenli Çalışma alt boyut puanları arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Müzik öğretmenleri adaylarının öğrenim gördükleri sınıfa göre bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeyleri

Bireysel Çalgı Çalışma Aışkanlıkları Ölçeği toplam puanlarının ve alt boyut puanlarının öğrenim görülen sınıfa göre anlamlı bir farklılık yaratıp yaratmadığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6: Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği ve Alt Boyutlarının Öğrenim Görülen Sınıfa Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Sınıf (n=57)		4. Sınıf (n=47)		U	Z	p
	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı			
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Toplam Puanı	57.000	3249.000	47.040	2211.000	1083.000	-1.677	0.094
Çalışmaya Değer Verme	60.150	3428.500	43.220	2031.500	903.500	-2.853	0.004
Çalışmaya Hazırlık	56.390	3214.500	47.780	2245.500	1117.500	-1.522	0.128
İlgi ve İstek	56.050	3195.000	48.190	2265.000	1137.000	-1.329	0.184
Zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma	49.260	2808.000	56.430	2652.000	1155.000	-1.213	0.225

Tablo 6’da müzik öğretmeni adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği’ne ilişkin toplam puanları incelendiğinde, 1. sınıfta öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının sıra değerlerinin ortalaması 57.000 iken; 4. sınıfta öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının sıra değerlerinin ortalaması 47.040’tür. Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0.094$ olduğundan müzik öğretmeni adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma alışkanlıkları Ölçeği toplam puanlarının öğrenim görülen sınıfa göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

1. sınıfta öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının Çalışmaya Değer Verme alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması 60.150 iken; 4. sınıfta öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının Çalışmaya Değer Verme alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması 43.220’dir. Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0.004$ olduğundan müzik öğretmeni adaylarının Çalışmaya Değer Verme alt boyut puanları öğrenim görülen sınıfa göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. 1. sınıfta öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının Çalışmaya Değer Verme alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, 4. sınıfta öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının Çalışmaya Değer Verme alt boyuta ilişkin puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Ayrıca 1. ve 4. Sınıfta öğrenim gören müzik öğretmeni

adaylarının Çalışmaya Hazırlık, İlgi ve İstek, Zamanı Doğru Kullanma ve Düzenli Çalışma alt boyut puanları arasında öğrenim gördükleri sınıf değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Müzik öğretmeni adaylarının mezun oldukları lise türüne göre bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeyleri

Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği toplam puanlarının ve alt boyut puanlarının mezun olunan lise türüne göre anlamlı bir farklılık yaratıp yaratmadığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7: Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği ve Alt Boyutlarının Mezun Olunan Lise Türüne Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Güzel Sanatlar Lisesi/ Konservatuvar (n=66)		Genel Lise/ Anadolu Lisesi(n=38)		U	Z	p
	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı			
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Toplam Puanı	51.23	3381.00	54.71	2079.00	1170.00	-0.568	0.570
Çalışmaya Değer Verme	50.67	3344.00	55.68	2116.00	1133.00	-0.818	0.413
Çalışmaya Hazırlık	51.06	3370.00	55.00	2090.00	1159.00	-0.673	0.501
İlgi ve İstek	51.20	3379.50	54.75	2080.50	1137.00	-1.329	0.184
Zamanı Doğru Kullanma ve Düzenli Çalışma	54.58	3602.50	48.88	1857.50	1116.50	-0.934	0.350

Tablo 7’de müzik öğretmeni adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği’ne ilişkin toplam puanları incelendiğinde, Güzel Sanatlar Lisesi/Konservatuvardan mezun olanların sıra değerlerinin ortalaması 51.23 iken; Genel Lise/Anadolu Lisesinden mezun olanların sıra değerlerinin ortalaması 54.71’dir. Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0.570$ olduğundan müzik öğretmeni adaylarının

Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği toplam puanları mezun olunan lise türüne göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Ayrıca Güzel Sanatlar Lisesi/Konservatuvardan ve Genel Lise/Anadolu Lisesinden mezun olan müzik öğretmeni adaylarının Çalışmaya Değer Verme, Çalışmaya Hazırlık, İlgi ve İstek, Zamanı Doğru Kullanma ve Düzenli Çalışma alt boyut puanları arasında mezun olunan lise türü değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Müzik öğretmeni adaylarının günlük çalgı çalışma sürelerine göre bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeyleri

Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği toplam puanlarının ve alt boyut puanlarının günlük çalgı çalışma süresine göre anlamlı bir farklılık yaratıp yaratmadığını belirlemek üzere Kruskal Wallis testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8: Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları ve Alt Boyut Puanlarının Günlük Çalgı Çalışma Süresine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Günlük Çalgı Çalışma Süresi	n	Sıra Ortalaması		Sd	χ^2	p	Anlamlı Fark (Mann-Whitney U- Testi)
			n	Ortalaması				
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Toplam Puanı	1 saatten az	22	17.450					1-2 saat>1 saatten az
	1-2 saat	67	58.050	2	43.706	<0.010		3 saat ve üstü>1 saatten az
	3 saat ve üstü	15	79.100					3 saat ve üstü>1-2 saat
Çalışmaya Değer Verme	1 saatten az	22	23.520					1-2 saat>1 saatten az
	1-2 saat	67	57.490	2	28.993	<0.010		3 saat ve üstü>1 saatten az
	3 saat ve üstü	15	72.730					
Çalışmaya Hazırlık	1saatten az	22	25.360					1-2 saat>1 saatten az
	1-2 saat	67	58.800	2	25.295	<0.010		3 saat ve üstü>1 saatten az
	3 saat ve üstü	15	64.170					
İlgi ve istek	1 saatten az	22	24.800					1-2 saat>1 saatten az
	1-2 saat	67	55.220	2	32.778	<0.010		3 saat ve üstü>1 saatten az

	3 saat ve üstü	15	80.970				3 saat ve üstü>1-2 saat
Zamanı Doğru	1 saatten az	22	20.270				1-2 saat>1 saatten az
Kullanma ve Düzenli Çalışma	1-2 saat	67	57.840	2	36.721	<0.010	3 saat ve üstü>1 saatten az
	3 saat ve üstü	15	75.900				3 saat ve üstü>1-2 saat

Tablo 8’de görüldüğü gibi, müzik öğretmeni adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği’nden aldıkları toplam puan ile günlük çalgı çalışma süresi arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. [$\chi^2(2) = 43.7068$, $p < 0.010$]. Gruplar arasında gözlenen farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U testi yapılmıştır. Bu testler sonucunda, 1 saatten az/ 1-2 saat çalışan müzik öğretmeni adayları arasında 1-2 saat çalışanlar lehine; 1 saatten az/3 saat ve üstü çalışan müzik öğretmeni adayları arasında 3 saat ve üstü çalışanlar lehine, 1-2 saat/3 saat ve üstü çalışan müzik öğretmeni adayları arasında 3 saat ve üstü çalışanlar lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Üç durumda da günlük 3 saat ve üstü sürede çalışanların sıra puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Müzik öğretmeni adaylarının Çalışmaya Değer Verme alt boyut puanı bakımından günlük çalgı çalışma süresi grupları arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. [$\chi^2(2) = 28.993$, $p < 0.010$]. Gruplar arasında gözlenen farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U testi yapılmıştır. Bu testler sonucunda, 1-saatten az/1-2 saat çalışan müzik öğretmeni adayları arasında 1-2 saat çalışanlar lehine; 1 saatten az/3 saat ve üstü çalışan müzik öğretmeni adayları arasında 3 saat ve üstü çalışanlar lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. İki durumda da günlük 3 saat ve üstü sürede çalışanların sıra puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Müzik öğretmeni adaylarının Çalışmaya Hazırlık alt boyut puanı bakımından günlük çalgı çalışma süresi grupları arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. [$\chi^2(2) = 25.295$, $p < 0.010$]. Gruplar arasında gözlenen farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U testi yapılmıştır. Bu testler sonucunda 1 saatten az/1-2 saat çalışan müzik öğretmeni adayları arasında 1-2 saat çalışanlar lehine; 1 saatten az/3 saat ve üstü çalışan müzik öğretmeni adayları arasında 3 saat ve üstü çalışanlar lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. İki durumda da günlük 3 saat ve üstü sürede çalışanların sıra puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

İlgi ve İstek alt boyut puanı bakımından günlük çalgı çalışma süresi grupları arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. [$\chi^2(2) = 32.778$, $p < 0.010$]. Gruplar arasında gözlenen farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U testi yapılmıştır. Bu testler sonucunda 1 saatten az/1-2 saat çalışan müzik öğretmeni adayları arasında 1-2 saat çalışanlar lehine; 1 saatten az/3 saat ve üstü çalışan müzik öğretmeni adayları arasında 3 saat ve üstü çalışanlar lehine; 1-2 saat/3 saat ve üstü çalışan müzik öğretmeni adayları arasında 3 saat ve üstü çalışanlar lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. İki durumda da günlük 3 saat ve üstü sürede çalışanların sıra puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Müzik öğretmeni adaylarının Zamanı Doğru Kullanma ve Düzenli Çalışma alt boyut puanı bakımından günlük çalgı çalışma süresi grupları arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. [$\chi^2(2) = 36.7213$, $p < 0.010$]. Gruplar arasında gözlenen farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U testi yapılmıştır. Bu testler sonucunda, 1 saatten az/1-2 saat çalışan müzik öğretmeni adayları arasında 1-2 saat çalışanlar lehine; 1 saatten az/3 saat ve üstü çalışan müzik öğretmeni adayları arasında 3 saat ve üstü çalışanlar lehine, 1-2 saat/3 saat ve üstü çalışan müzik öğretmeni adayları arasında 3 saat ve üstü çalışanlar lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Üç durumda da günlük 3 saat ve üstü sürede çalışanların sıra puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı deneyimlerine göre bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeyleri

Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği toplam puanlarının ve alt boyut puanlarının bireysel çalgı deneyimine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek üzere Kruskal Wallis testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9: Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları ve Alt Boyut Puanlarının Bireysel Çalgı Deneyimine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Bireysel Çalgı Deneyimi	n	Sıra Ortalaması	Sd	χ^2	p	Anlamlı Fark (Mann-Whitney U- Testi)
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Toplam Puanı	0-1 yıl	12	45.380	3	9.452	0.024	4-5 yıl > 0-1 yıl
	2-3 yıl	18	52.670				4-5 yıl > 6 yıl ve üstü
	4-5 yıl	20	70.580				
	6 yıl ve üstü	54	47.330				
Çalışmaya	0-1 yıl	12	40.790	3	13.278	0.004	4-5 yıl > 0-1 yıl
	2-3 yıl	18	56.610				4-5 yıl > 6 yıl ve üstü
	4-5 yıl	20	72.530				

Değer Verme	6 yıl ve üstü	54	46.310			
	0-1 yıl	12	43.330			
Çalışmaya	2-3 yıl	18	55.890	3	6.559	0.087
Hazırlık	4-5 yıl	20	65.500			
	6 yıl ve üstü	54	48.590			
	0-1 yıl	12	52.460			
İlgi ve İstek	2-3 yıl	18	57.890	3	2.717	0.437
	4-5 yıl	20	59.300			
	6 yıl ve üstü	54	48.190			
Zamanı Doğru	0-1 yıl	12	53.460			
kullanma ve	2-3 yıl	18	39.610	3	5.064	0.167
Düzenli	4-5 yıl	20	61.180			
Çalışma	6 yıl ve üstü	54	53.370			

Tablo 9'da görüldüğü gibi, Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği toplam puanı ile bireysel çalgı deneyimi arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. [$\chi^2(3) = 43.7068$, $p < 0.01$] Gruplar arasında gözlenen farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U testi yapılmıştır. Bu testler sonucunda anlamlı farkın 4-5 yıl ile 0-1 yıl; 4-5 yıl ile 6 yıl ve üstü grupları arasında olduğu saptanmıştır. İki durumda da 4-5 yıl süresince çalgı çalanların puan ortalamasının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Çalışmaya Değer Verme alt boyut puanı bakımından bireysel çalgı deneyimi grupları arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. [$\chi^2(3) = 13.278$, $p < 0.01$] Gruplar arasında gözlenen farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U testi yapılmıştır. Bu testler sonucunda anlamlı farkın 4-5 yıl ile 0-1 yıl; 4-5 yıl ile 6 yıl ve üstü grupları arasında olduğu tespit edilmiştir. İki durumda da 4-5 yıl süresince çalgı çalanların puanları ortalamasının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca bireysel çalgı deneyimine göre müzik öğretmeni adaylarının Çalışmaya Hazırlık, İlgi ve İstek, Zamanı Doğru Kullanma ve Düzenli Çalışma alt boyut puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersi akademik başarı notuna göre bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeyleri

Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği toplam puanlarının ve alt boyut puanlarının bireysel çalgı dersi başarı notuna göre anlamlı bir farklılık yaratıp yaratmadığını belirlemek üzere Kruskal Wallis testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10: Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği ve Alt Boyut Puanlarının Bireysel Çalgı Dersi Başarı Notuna Göre Kruskall Wallis Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Bireysel Çalgı Dersi Başarı Notu		Sıra Ortalaması	Sd	χ^2	P	Anlamlı Fark (Mann-Whitney U- Testi)
	Bireysel Çalgı Dersi Başarı Notu	n					
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Toplam Puanı	AA-BA (100-85)	65	60.670	4	14.767	0.005	AA-BA(100-85) ile BB-CB(84-75) ile CC-DC(74-55)
	BB-CB (84-75)	26	41.750				
	CC-DC (74-55)	9	27.670				
	DD-FD (54-45)	2	36.500				
	FF (44-0)	2	54.500				
Çalışmaya Değer Verme	AA-BA (100-85)	65	61.540	4	19.501	0.001	AA-BA(100-85) ile BB-CB(84-75) ile CC-DC(74-55)
	BB-CB (84-75)	26	42.210				
	CC-DC (74-55)	9	23.780				
	DD-FD (54-45)	2	19.500				
	FF (44-0)	2	54.750				
Çalışmaya Hazırlık	AA-BA (100-85)	65	61.220	4	20.379	<0.01	AA-BA(100-85) ile BB-CB(84-75) ile CC-DC(74-55) ile BB-CB(84-75) ile CC-DC(74-55)
	BB-CB (84-75)	26	42.560				
	CC-DC (74-55)	9	20.670				
	DD-FD (54-45)	2	51.500				
	FF (44-0)	2	42.500				
İlgi ve İstek	AA-BA (100-85)	65	59.410	4	11.289	0.023	AA-BA(100-85) ile BB-CB(84-75) ile CC-DC(74-55)
	BB-CB (84-75)	26	36.190				

	CC-DC (74-55)	9	48.720				BB-CB(84-75) ile CC-DC(74-55)
	DD-FD (54-45)	2	56.250				
	FF (44-0)	2	53.250				
Zamanı	AA-BA (100-85)	65	53.870				
Doğru	BB-CB (84-75)	26	54.670				
Kullanma ve	CC-DC (74-55)	9	36.940	4	2.873	0.579	
Düzenli	DD-FD (54-45)	2	45.000				
Çalışma	FF (44-0)		57.250				

Tablo 10'da görüldüğü gibi, Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği toplam puanı ile bireysel çalgı dersi başarı notu grupları arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. [$\chi^2(4) = 14.767$, $p < 0.01$] Gruplar arasında gözlenen farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U testi yapılmıştır. Bu testler sonucunda anlamlı farkın AA-BA(100-85) ile BB-CB(84-75) ve AA-BA(100-85) ile CC-DC(74-55) grupları arasında olduğu görülmüştür. İki durumda da AA-BA (100-85) grubunun ortalamasının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Çalışmaya Değer Verme alt boyut puanı ile bireysel çalgı dersi başarı notu grupları arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. [$\chi^2(4) = 19.501$, $p < 0.01$] Gruplar arasında gözlenen farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U testi yapılmıştır. Bu testler sonucunda anlamlı farkın AA-BA(100-85) ile BB-CB(84-75) ve AA-BA(100-85) ile CC-DC(74-55) grupları arasında olduğu saptanmıştır. İki durumda da AA-BA (100-85) grubunun ortalamasının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Çalışmaya Hazırlık alt boyut puanı bakımından bireysel çalgı dersi başarı notu grupları arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. [$\chi^2(4) = 20.3796$, $p < 0.01$] Gruplar arasında gözlenen farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U testi yapılmıştır. Bu testler sonucunda anlamlı farkın AA-BA(100-85) ile BB-CB(84-75); AA-BA(100-85) ile CC-DC (74-55) grupları arasında AA-BA(100-85) lehine, BB-CB(84-75) ile CC-DC (74-55) grupları arasında BB-CB(84-75) lehine farklılık vardır.

İlgi ve İstek alt boyut puanı bakımından bireysel çalgı dersi başarı notu grupları arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. [$\chi^2(4) = 11.289$, $p = 0.437$] Gruplar arasında gözlenen farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere grupların

ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U testi yapılmıştır. Bu testler sonucunda anlamlı farkın AA-BA(100-85) ile BB-CB(84-75); AA-BA(100-85) ile CC-DC (74-55) grupları arasında AA-BA(100-85) lehine, BB-CB(84-75) ile CC-DC (74-55) grupları arasında CC-DC (74-55) grubunun ortalamasının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Zamanı Doğru Kullanma ve Düzenli Çalışma puanı bakımından bireysel çalgı dersi başarı notu grupları arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları toplam puan ortalamaları yüksek düzeyde; çalışmaya değer verme, çalışmaya hazırlık, ilgi ve istek alt boyut puan ortalamaları yüksek düzeyde, zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma alt boyut puan ortalamaları ise orta düzeydedir. Kement (2018)'in yaptığı çalışmada çalışmaya katılan öğrencilerin ilgi ve istek alt boyut puan ortalamaları çok yüksek, çalışmaya değer verme ve çalışmaya hazırlık alt boyut puan ortalamaları yüksek, etkili ve verimli çalışma alt boyutu puanı orta düzeyde bulunmuştur. Çalışmada genel olarak öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlık düzeyleri bakımından olumlu bir algıya sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Babacan, Yüksel, Küçükosmanoğlu ve Babacan (2017)'in araştırmasında müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları incelendiğinde, öğrencilerin çalgı çalmaya ilgi istek, çalışmaya hazırlık ve çalışmaya değer verme boyutlarında iyi düzeyde, zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma boyutunda ise orta düzeyde çalışma alışkanlıklarına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre çalışmada elde edilen sonuçlar, Babacan, Yüksel, Küçükosmanoğlu ve Babacan (2017) ve Kement (2018)'in çalışmalarıyla paralellik göstermektedir. Müzik eğitiminde çalgı eğitiminin önemi bakımından çıkan sonuçlara bakıldığında, müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışma alışkanlıklarının yüksek düzeyde olması beklenen ve sevindirici bir sonuçtur.

Kadın ve erkek müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları toplam puan ortalamaları ile çalışmaya değer verme, çalışmaya hazırlık, ilgi ve istek, zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma alt boyut puan ortalamaları cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark yaratmamıştır. Babacan, Yüksel, Küçükosmanoğlu ve Babacan (2017)'in çalışması incelendiğinde çalışmaya hazırlık boyutunda anlamlı farklılığın olduğu, diğer boyutlarda ve genel çalışma alışkanlıklarında anlamlı farklılığın olmadığı saptanmıştır. Bay, Tuğluk ve Gençdoğan (2005)'in çalışmalarında ders çalışma becerisinde kadın ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Moray (2003)'ün yaptığı çalışmada müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin çalgı çalışma tutum ve alışkanlıklarının cinsiyete göre farklılaşmadığı görülmektedir. Bununla birlikte Coşkun Şentürk, Kapçak ve Kapçak Işıksungur (2018)'un yaptığı çalışmada tüm alt boyutlarda kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek puanlar aldığı, Kolbaşı (2019)'nın çalışmasında kız öğrencilerin er-

kek öğrencilere göre daha planlı programlı bir çalgı çalışma alışkanlığının olduğu ve erkek öğrencilere göre çalgı çalışmaya daha konsantre oldukları, Tümkaya ve Bal (2006)'ın yaptıkları çalışmada ödev yapma bakımından kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha yüksek puanlar aldığı ifade edilmiştir.

Buna göre araştırmada elde edilen sonuçlar, Babacan, Yüksel, Küçükosmanoğlu ve Babacan (2017), Bay, Tuğluk ve Gençdoğan (2005) ve Moray (2003)'ün araştırma bulgularını desteklemekte, Coşkun Şentürk, Kapçak ve Kapçak Işıksungur (2018), Kolbaşı (2019), Tümkaya ve Bal (2006)'ın bulgularıyla çelişmektedir. Bu bağlamda, yapılan çalışmalarda elde edilen öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlıkları düzeyleri üzerinde, öğrencilerin farklı kişilik özelliklerine sahip olması, farklı yaşam şekillerinin olması gibi çeşitli değişkenlerin belirleyici olabileceği düşünülmektedir.

Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları toplam puanlarının öğrenim gördükleri sınıfa göre anlamlı bir fark oluşturmadığı görülmektedir. Müzik öğretmeni adaylarının çalışmaya değer verme alt boyut puan ortalamaları, birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri arasında, birinci sınıf öğrencilerinin lehine anlamlı bir fark göstermektedir. Elde edilen bu bulgu, birinci sınıf öğrencilerinin çalışmaya değer verme düzeylerinin dördüncü sınıf öğrencilerine göre anlamlı olarak daha yüksek olduğunu göstermiştir. Buna karşın çalışmaya hazırlık, ilgi ve istek, zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma alt boyut puanları öğrenim görülen sınıf değişkenine göre anlamlı fark yaratmamıştır. Kement (2018) çalışmasında müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin öğrenim gördükleri sınıfa göre anlamlı bir fark oluşturmadığı sonucuna ulaşmıştır. Babacan, Yüksel, Küçükosmanoğlu ve Babacan (2017) sınıf düzeyine göre çalışma alışkanlıkları incelendiğinde genel ve diğer alt boyutlarda birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri arasında anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bay, Tuğluk ve Gençdoğan (2005) sınıf değişkenine göre, son sınıf öğrencilerinin ders çalışma becerilerinin, birinci sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Coşkun Şentürk, Kapçak ve Kapçak Işıksungur (2018) çalışmasında; öğrencilerin, bireysel çalgı çalışma ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları sınıf değişkenine göre incelendiğinde; son sınıf öğrencilerinin diğer sınıf öğrencilerine göre daha yüksek puanlar aldığı görülmüştür.

Bu çalışmada, müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları toplam puanlarının öğrenim gördükleri sınıfa göre anlamlı bir fark oluşturmadığına ilişkin sonuç Kement (2018) ve Babacan, Yüksel, Küçükosmanoğlu ve Babacan (2017) ile paralellik göstermekte; Bay, Tuğluk ve Gençdoğan (2005) ve Coşkun Şentürk, Kapçak ve Kapçak Işıksungur (2018) ile çelişmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda birinci ve dördüncü sınıf müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları düzeylerinin sınıf değişkenine göre anlamlı bir fark oluşturmaması, belirli çalgı çalışma alışkanlıklarına, çalgı eğitimlerinde ortak bir vizyona ve belirli bir çalışma progra-

mına sahip olmalarına bağlanabilir. Bu sonuçlara karşın bu araştırmanın sonuçlarına ilişkin beklenen sonuç dördüncü sınıf öğrencilerinin çalışma alışkanlıkları puanlarının yüksek olmasıydı. Bu bağlamda, öğrencilerin çalışma alışkanlıkları düzeyini belirleyen farklı değişkenlerin olabileceği düşünülmektedir.

Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları toplam puan ortalamaları ile çalışmaya değer verme, çalışmaya hazırlık, ilgi ve istek, zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma alt boyut puan ortalamaları, mezun olunan lise türü değişkenine göre anlamlı bir fark yaratmamıştır. Moray (2003)'ın çalışmasında müzik öğrencilerinin çalgı çalışma tutum ve alışkanlıklarının mezun olunan lise türüne göre farklılaşmadığı görülmektedir. Aka (2019) ve Babacan, Yüksel, Küçükosmanoğlu ve Babacan (2017)'in çalışmalarında öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları toplam puan ortalamaları ve tüm alt boyut puanlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Buna karşın Kement (2018)'in çalışmasında öğrencilerin çalışmaya değer verme ve çalışmaya hazırlık düzeyleri mezun olunan lise türüne bağlı olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Konservatuar/Güzel Sanatlar Lisesi mezunu öğrencilerin bu iki alt boyut toplam puan ortalamaları diğer okullardan mezun olan öğrencilerden daha yüksektir. Diğer iki alt boyut puanlarında anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu çalışmada elde edilen sonuç Moray (2003)'ın, Babacan, Yüksel, Küçükosmanoğlu ve Babacan (2017)'in ve Aka (2019)'nın çalışmalarını desteklemekte; Kement (2018)'in çalışması ile kısmen çelişmektedir.

Mezun olunan lise türüne göre öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının değişmemesi düşündürücü bir sonuçtur. Dört yıl çalgı eğitimi alan Konservatuar/Güzel Sanatlar Lisesi mezunu öğrencilerin belirli bir çalgı çalma disiplini ve alışkanlıkları edinmiş olmaları beklenirken, çalgı çalmaya üniversite birinci sınıfta başlayan öğrenciler ile çalgı çalışma alışkanlıkları bakımından anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları toplam puan ortalamaları, çalgı çalışma süresi 1 saatten az ile 1-2 saat grupları arasında 1-2 saat çalışanlar lehine; 1 saatten az ile 3 saat ve üstü grupları arasında 3 saat ve üstü çalışanlar lehine ve 1-2 saat ile 3 saat ve üstü grupları arasında 3 saat ve üstü çalışanlar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmıştır. Ayrıca çalışmaya değer verme ve çalışmaya hazırlık alt boyut puan ortalamalarında günlük çalgı çalışma süresi 1 saatten az ile 1-2 saat grupları arasında 1-2 saat çalışanlar lehine; 1 saatten az ile 3 saat ve üstü grupları arasında 3 saat ve üstü çalışan öğrencilerin lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmıştır. İlgi ve istek ile zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma alt boyut puan ortalamalarında 1 saatten az/1-2 saat çalışan müzik öğretmeni adayları arasında 1-2 saat çalışanlar lehine; 1 saatten az/3 saat ve üstü çalışan müzik öğretmeni

adayları arasında 3 saat ve üstü çalışanlar lehine; 1-2 saat/3 saat ve üstü çalışan müzik öğretmeni adayları arasında 3 saat ve üstü çalışanlar lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Kement (2018)'in çalışmasında öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeyleri ve günlük çalgı çalgı çalışma süresi arasında anlamlı fark tespit edilmiştir. Öğrencilerin, bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları toplam puan ortalamaları ve çalışmaya değer verme, çalışmaya hazırlık ve ilgi ve iste alt boyut toplam puan ortalamalarında günlük piyano çalışma süresi gruplarına göre piyano çalışma süresi 3 saat ve üstü çalışanların lehine; 30-60 dakika çalışan öğrencilere göre 1-2 saat çalışanların lehine anlamlı fark bulunmuştur. Çalışmaya hazırlık alt boyut düzeyinde günlük piyano çalışma süresi gruplarına göre piyano çalışma süresi 3 saat ve üstü çalışanların lehine anlamlı fark bulunmuştur. Tümkaya ve Bal (2006)'nın araştırmasında günde ortalama "3 saat ve daha fazla" çalışanların; ders çalışmaya başlama ve sürdürme, not tutma, ödev yapma ve öğrenilenleri tekrarlama, alt ölçek puanlarının, derslerine "2-3 saat", "1-2" saat, "1saatten az" ve hiç çalışmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Moray (2003)'ün yaptığı çalışmada, çalgılarını 3-4 saat çalışan öğrenciler en yüksek, çalgılarını günde 1-2 saat çalışan öğrenciler ise en düşük çalgı çalışma tutum ve alışkanlıklarına sahip olduğu görülmüştür. Buna karşın Babacan, Yüksel, Küçükosmanoğlu ve Babacan (2017)'in ve Kolbaşı (2019)'ün araştırmalarında öğrencilerin günlük çalışma sürelerine göre çalgı çalışma alışkanlıklarında anlamlı farklılığın olmadığı saptanmıştır.

Bu araştırmada elde edilen sonuç Kement (2018), Tümkaya ve Bal (2006) ve Moray (2003)'ün çalışmalarıyla örtüşmekte, Babacan, Yüksel, Küçükosmanoğlu ve Babacan (2017)'in ve Kolbaşı (2019)'ün çalışmalarıyla çelişmektedir. Araştırma sonuçlarına ilişkin, günlük çalgı çalışma süresi yükseldikçe çalışmaya verilen önem, çalışmaya istek ve doğru çalışma alışkanlık düzeylerinin arttığı söylenebilir.

Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları toplam puan ortalamalarında bireysel çalgı deneyimi 0-1 ile 4-5 yıl grupları arasında 4-5 yıl olanların lehine; çalgı deneyimi 4-5 ile 6 yıl ve üstü grupları arasında 4-5 yıl olan öğrencilerin lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının çalışmaya değer verme alt boyut puan ortalamaları bireysel çalgı deneyimi 0-1 ile 4-5 yıl grupları arasında 4-5 yıl olanların lehine; çalgı deneyimi 4-5 ile 6 yıl ve üstü grupları arasında 4-5 yıl olan öğrencilerin lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmıştır. Buna karşın çalışmaya hazırlık, ilgi ve istek, zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma alt boyut puanları çalgı deneyimi değişkenine göre anlamlı bir fark yaratmamıştır. Daha uzun süredir çalgı çalan öğrencilerin çalışma alışkanlık düzeylerinin, çalgıya verdikleri önemin, doğru çalışma tekniklerinin, planlı ve düzenli çalışmalarının olumlu yönden etkileneceği düşünüldüğünden; elde edilen bulgulara göre bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları toplam puan ortalamalarında ve çalışmaya değer verme alt boyut puan orta-

lamalarında 0-1 ile 4-5 yıl grupları arasında 4-5 yıl olanların lehine sonuç çıkması beklenen bir sonuçtur. Ancak çalgı deneyimi 4-5 ile 6 yıl ve üstü grupları arasında 4-5 yıl olan öğrencilerin lehine anlamlı bir fark çıkması ve çalışmaya hazırlık, ilgi ve istek, zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma alt boyut puanları çalgı deneyimi değişkenine göre anlamlı bir fark çıkmaması düşündürücü bir sonuçtur. Çalgı deneyimi fazla olan öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları daha az olan öğrencilere göre tüm alt alt boyutlarda yüksek çıkması beklenmekteydi.

Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları toplam puan ortalamalarına ilişkin, bireysel çalgı dersi başarı notu AA-BA(100-85) ile BB-CB(84-75) ve AA-BA(100-85) ile CC-DC(74-55) grupları arasında AA-BA(100-85) grubunun lehine bir fark görülmüştür. Çalışmaya değer verme alt boyut puan ortalamaları çalgı dersi başarı notu AA-BA(100-85) ile BB-CB(84-75) ve AA-BA(100-85) ile CC-DC(74-55) grupları arasında AA-BA(100-85) olan grubun lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmıştır. Öğrencilerin çalışmaya hazırlık alt boyut puan ortalamaları bireysel çalgı dersi başarı notu AA-BA(100-85) ile BB-CB(84-75) ve AA-BA(100-85) ile CC-DC (74-55) grupları arasında AA-BA(100-85) grubunun lehine; BB-CB(84-75) ile CC-DC (74-55) grupları arasında BB-CB(84-75) lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmıştır. İlgi ve istek alt boyut puan ortalamaları çalgı dersi başarı notu AA-BA(100-85) ile BB-CB(84-75) ve AA-BA(100-85) ile CC-DC(74-55) grupları arasında AA-BA(100-85) olan grubun lehine; BB-CB(84-75) ile CC-DC (74-55) grupları arasında CC-DC (74-55) lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmıştır. Buna karşın zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma alt boyut puanları bireysel çalgı dersi başarı notu değişkenine göre anlamlı fark yaratmamıştır. Tümkiye ve Bal (2006)'ın çalışmasında başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin ders çalışma ve çalışmayı devam ettirme doğru çalışma ve derse katılım, çalışma alışkanlık ve teknik düzeyleri başarı düzeyi orta ve düşük olan öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Aksu ve Kurtuldu (2015)'nin yaptıkları çalışmada öğrencilerin ders çalışma yaklaşımlarıyla birlikte akademik başarıları arasında anlamlı fark bulunamamıştır.

Bu araştırmada elde edilen bulgular Aksu ve Kurtuldu (2015)'nin çalışması ile çelişmekte Tümkiye ve Bal (2006)'ın çalışmasını desteklemektedir.

Araştırma sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlıkları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir farkın olması beklenen bir sonuçtur. Doğru, plan ve program dahilinde, amaca uygun çalışma alışkanlıkları edinen öğrencilerin bireysel derslerindeki akademik başarılarının da yüksek olduğu görülmüştür.

Öneriler

1. Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna dayanarak; bu düzeyin kalıcılığını sağlamak için öğren-

cilerin bireysel farklılıklarının da gözetildiği çalgı eğitimine ilişkin program düzenlemelerinin yapılması önerilebilir.

2. 4. sınıf müzik öğretmeni adaylarının çalışma alışkanlık düzeylerinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir. Öğrencilerin sınıf düzeyleri arttıkça çalışma alışkanlıklarını da arttırabilmek adına bireysel çalgı dersi programları değerlendirilip gerekli düzenlemeler yapılabilir. Çalgı eğitimi kapsamında aşamalı olarak dinleti, akran eğitimi, topluma hizmet gibi hedeflerle öğrencilerin çalgısına karşı farklı sorumlulukların programa eklenmesi önerilebilir. Öğretim elemanları bu konularda öğrencileri motive etmeli ve rehberlik yapmalıdır.

3. Güzel sanatlar lisesinde öğrenim gören öğrencilerin daha sık konser/dinleti vb. etkinliklerde yer alması, çalgı pratikleri için olası olumsuz koşulların azaltılması, çalgı öğretmeni ile çalışma programının sık sık gözden geçirilmesi, öğrenme ve çalışma stratejilerinin geliştirilmesi, iyileştirici ve öğrenciyi motive edici değişiklikler yapılması ile ilgili çalışmalar önerilebilir. Eğitim öğretim programlarında ve bireysel çalgı eğitimi derslerinde öğrenciye nitelikli çalgı çalışma alışkanlıkları kazandırılması hedeflerinin yanı sıra mesleğe yönelik kazanımların arttırılması, kaygıların azaltılması, disiplinli, düzenli ve programlı çalışan bu sayede zaman yönetiminde başarı elde eden bireyler yetiştirmek amaçlanmalıdır.

4. Müzik öğretmeni adaylarının günlük bireysel çalgı çalışma süresinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları açısından belirleyici olduğu sonucuna dayanarak; öğrencilerin doğru çalışma alışkanlıkları kazanmaları için farklı çalışma tekniklerini kullanma, kendi çalışma planını oluşturma, düzenli çalışma ve bunu bir günlük rutin haline getirme gibi konuların, program dahilindeki tüm derslerde irdelenmesi önerilebilir.

5. Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının bireysel çalgı deneyimi fazla olan öğrencilerin lehine anlamlı fark oluşturduğu sonucuna ilişkin, çalgı eğitimine erken yaşta başlamanın önemi göz ardı edilmemelidir. İlkokul ve ortaokullarda müzikal yeteneği belirlenmiş olan öğrencilerin çalgı eğitimine başlamaları için gerekli motivasyon ve aile ile işbirliği sağlanmalıdır.

6. Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının bireysel çalgı dersi akademik başarı notu üzerinde belirleyici olduğu sonucuna ilişkin olarak, müzik öğretmeni adaylarının çalgı eğitimi programlarıyla ilgili motivasyon, öz düzenleme, öğrenme stratejileri gibi boyutlarda farkındalık sağlayacak çalışmalar, program düzenlemeleri yapılması önerilebilir.

7. Müzik eğitimi alanyazında çalgı çalışma alışkanlıkları ile özyeterlik, öz düzenleme, içsel motivasyon vb. gibi farklı değişkenler arasındaki ilişkilerin araştırıldığı çalışmalar yapılabilir.

8. Bireysel çalgı eğitimi dersindeki çalışma alışkanlıkları düzeylerinde sağlanacak olumlu değişimlerin aynı oranla olumlu öğrenme çıktılarını sağlayabileceği

düşüncesine dayanarak, öğrencilerin çalgı derslerindeki çalışma alışkanlıkları düzeylerini arttıracak yöntemlerin etkisinin incelendiği deneysel çalışmaların yapılması önerilebilir. Ayrıca bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarıyla ilgili yapılacak grup çalışmalarının akran değerlendirme, öz değerlendirme gibi yöntemlerle verimliliğinin boyutları araştırılabilir.

9. Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının derinlemesine inceleneceği nitel çalışmalar yapılabilir.

10. Araştırmada kullanılan ölçme araçlarının dışında çalgı çalışma alışkanlık ve başarı yönelimleri düzeylerinin ölçülmesine yönelik yeni ve farklı ölçme araçları geliştirilebilir.

11. Araştırma sadece Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının oluşturduğu örneklem üzerinde yapılmıştır. Aynı konuda güzel sanatlar fakülteleri ya da konservatuarlarda öğrenim gören öğrencilerin de dâhil edildiği çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Aka, A. K. (2019). *Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının farklı değişkenler açısından incelenmesi: Doğu Anadolu örneği* [Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Akbulut, E. (2013). Eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı "Bireysel Çalgı" dersi hedeflerinin gerçekleşme düzeylerine ilişkin 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin görüşleri açısından bir değerlendirme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21 (1), 57-68.
- Aksu, C. ve Kurtuldu, M. K. (2015). Müzik öğretmeni adaylarının ders çalışma yaklaşımların çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi. *The Journal of International Educational Sciences*, 2 (4), 200-213.
- Babacan, E., Yüksel, G., Küçükosmanoğlu, H. O. ve Babacan, M. D. (2017). Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının incelenmesi (Konya ili örneği). *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi* 6 (1), 464-474.
- Bay, E., Tuğluk, M. ve Gençdoğan, B. (2004). Üniversite öğrencilerinin ders çalışma becerilerinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 223-234.
- Coşkun Şentürk, G., Kapçak, Ş. ve Kapçak Işıksungur, B. (2018). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (1), 1232-1255.
- Çimen, G. (1994). Piyano eğitiminde bireysel çalışma süreci. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Yeni Dönem Özel Sayı*, 137-142.

- Erdem, B. (2013). *Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı eğitimine dönük motivasyon düzeylerinin değerlendirilmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erenözlü S. S. (2004). *Piyano eğitiminde kullanılan materyallerin program hedeflerini gerçekleştirmede etkililik düzeyi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Hardalaç, N. (2012). *Özdüzenlemeli öğrenme yönteminin çalgı eğitimi boyutunda bireysel çalışma sürecine etkisi (Gazi Üniversitesi sınıf öğretmenliği anabilim dalı örneği)* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi kavramlar ve ilkeler teknikler*. (27. Baskı). Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık.
- Kement, Ö. (2018). *Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine yönelik çalgı çalışma alışkanlıklarının incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kolbaşı, G. (2019). Müzik öğretmenliği 1. sınıf öğrencilerinin bireysel çalgılarına çalışma alışkanlıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 5 (9), 27-42.
- Kurtuldu, M. K. (2013). Müzik öğretmeni adaylarının piyano çalışma alışkanlıklarının değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (1), 85-95.
- Küçükosmanoğlu, H. O., Babacan, E., Babacan, M. D. ve Yüksel, G. (2016). Müzik eğitiminde bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ölçek geliştirme çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (İpek Yolu Özel Sayısı), 2350-2367.
- Moray, E. (2003). *Üniversite müzik öğrencilerinin çalgı çalışma tutum ve alışkanlıklarının incelenmesi* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özmenteş, S. (2007). *Çalgı çalışma sürecinde özdüzenlemeli öğrenme ile duyuşsal özellikler ve performans düzeyi ilişkileri* [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özmenteş, S. (2013). Çalgı eğitimi alan lisans öğrencilerinin kullandıkları çalışma taktikleri. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26 (2), 439-453.
- Parasız, G. ve Gülüm, O. (2007). Öğrencilerin haftalık keman çalışma alışkanlıklarının incelenmesi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 6 (31), 1045-1075.

- Subaşı, G. H. (2000). Verimli ders çalışma alışkanlıkları eğitiminin akademik başarı, akademik benlik kavramı ve çalışma alışkanlıklarına etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 25 (117), 50-56.
- Tümekaya, Y. ve Bal, L. (2006). Çukurova Üniversitesi öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (2), 313-326.
- Weidenbach, V. G. (1996). *The influence of self-regulation on instrumental practice* [Yayımlanmamış doktora tezi]. The University of Adelaide Faculty of Education.